

brister det desto mera i tredje punkten: rörelsefriheten. Ryssland är — som jag annorstädes (Den ryska faran, 1913) ställt diagnosen — baksidan af tvenne världsdelar hopsurrade till en politisk enhet i världskulturens lä och skugga. Det framför allt betecknande momentet i denna ställning är, att väldet saknar tillgång till det öppna hafvet. Det har en strand vid Japanska sjön (Vladivostok), men den är 1,000 mil borta från väldets hjärta, och Japan har nycklarna till densamma. Det har en annan strand i Hvita hafvet (Arkhangelsk), men den är stängd af is kanske halfva året. Till dess Östersjöstrand har Danmark och Sverige, till dess Svartahafsstrand Turkiet nycklarna. Resten af väldets kust tillhör det rena Ishafvet.

Vi konstatera här en geopolitisk faktor af allra första ordningen: det ryska väldets afstängning från världshafvet. Detta är just en sådan faktor, som skapar kategoriska imperativ inom politiken: här att öfvervinna instängningen och nå ut till en världshamn. I en sådan sträfvan är man ock van att se enheten i den ryska maktpolitiken. Det är endast på ett håll jag funnit detta sammanhang förnekadt, nämligen i Sverige inom den Hjärne'ska skolan; man tolkar där fenomenet som naken och rå eröfringslusta och intet annat. På visst sätt kan nu detta vara en omskrifning af samma tanke; ty äfven eröfringspolitiken måste ju sluta vid hafvet. I den mån kritiken går längre, skall jag